

ter i forhold til en miljøskade og en overhængende fare for en miljøskade, og hvilke påbud om undersøgelse, forebyggelse og afhjælpning af en miljøskade der kan og skal meddeles den, der er ansvarlig for en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade. Disse handlepligter og offentligretlige påbud skal sikre, at de beskyttede naturressourcer ikke skades, skades mindst muligt og genoprettes til hidtidig tilstand, og at samfundet kompenseres for sit tab af naturressourcerne og deres udnyttelsesmuligheder i tiden fra en miljøskade er indtrådt, til den hidtidige tilstand er genetableret.

2.1. Forholdet til Miljøskadeserstatningsloven

Miljøskadeserstatningsloven (lov nr. 225 af 6. april 1994 om erstatning for miljøskade) vedrører det civile retlige erstatningsansvar som følge af en miljøskade.

Miljøskadeserstatningsloven gennemfører et objektivt ansvar for en begrænset kreds af virksomheder, der er særligt farlige eller forurenende. Disse fremgår af en liste i et bilag til loven. Herunder hører blandt andet visse virksomheder, som skal have en miljøgodkendelse efter miljøbeskyttelsesloven, visse landbrugsvirksomheder, autoværksteder og virksomheder med nedgravede olietanke på mindst 6.000 liter. Det objektive ansvar gælder, uanset om virksomheden er offentligt eller privat ejet.

Dette lovforslag og forslaget til lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse og forskellige andre love, som er fremsat samtidig hermed, samt gældende regler på natur- og miljøområdet, navnlig jordforureningsloven, indebærer en offentligretlig regulering af ansvaret. Udgangspunktet er her ikke et erstatningsansvar, men en handlepligt for de virksomheder m.v., som er ansvarlige for miljøskaden eller den overhængende fare for en miljøskade.

Alle de virksomheder, som er omfattet af miljøskadeserstatningsloven, vil være omfattet af de nye regler om ubetinget ansvar for en miljøskade og en overhængende fare herfor, som foreslås gennemført i forslag til lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse og forskellige andre love.

Miljøskadeserstatningsloven indeholder i § 2 en bestemmelse om, hvilke skader der er omfattet af loven. I medfør af § 2, nr. 1-3, omfatter skade efter miljøskadeserstatningsloven således personskaade, tab af forsørger, tingsskade og andet formuetab. Derudover fremgår det af lovens § 2, nr. 4, at skadesbegrebet omfatter *rimelige omkostninger til afværgelse eller forebyggelse af skade eller genopretning af miljøet*.

Det fremgår af forarbejderne til miljøskadeserstatningsloven, at § 2 er udformet i overensstemmelse

med den gældende retstilstand. Der kan herefter ikke kræves erstatning for ikke-økonomiske tab, medmindre der foreligger særlig hjemmel dertil. Endvidere kan der kun kræves erstatning for de rent økonomiske værdier til de personer, der må anses for at høre til den erstatningsretligt værnede personkreds.

For så vidt angår erstatning for rimelige omkostninger til afværgeforanstaltninger eller genopretning af miljøet antages det i forarbejderne til miljøskadeserstatningsloven, at i det omfang miljømyndighederne efter reglerne i miljøbeskyttelseslovgivningen har ret eller pligt til at foretage afværgeforanstaltninger eller genopretning af miljøet, vil omkostningerne hertil kunne erstattes efter § 2. Samtidig fremgår det af forarbejderne, at formålet med bestemmelsen er at give skadelidte ret til at få dækket de omkostninger, der er nødvendige for at bringe miljøet op på samme standard som forud for skaden (forureningen). I det omfang der kan iværksættes foranstaltninger til at afværge eller begrænse forurening af de almene goder, vil omkostningerne hertil kunne erstattes efter bestemmelsen. Omkostningerne kan dog kun erstattes, hvis de må anses for »rimelige«.

Lovforslagene til gennemførelse af miljøansvarsdirektivet (og de gældende regler i navnlig jordforureningsloven) fastslår som nævnt en handlepligt for den ansvarlige. Miljøskadebegrebet i dette lovforslag omfatter i denne sammenhæng kvalificerede skader på beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder, vandmiljøet eller jord, jf. nærmere de almindelige bemærkninger afsnit 2.2.2. og bemærkningerne til §§ 7-11. Den ansvarlige forpligtes til at forebygge overhængende fare for sådanne skader og afhjælpe dem.

Afholder de kompetente myndigheder udgifter i forbindelse med selvhjælpshandlinger, skal dette ske for den ansvarlige regning. Direktivet stiller krav om, at den ansvarlige skal betale alle omkostninger, herunder for eksempel også for omkostninger til sagsbehandling, håndhævelse og tilsyn. Endelig indeholder direktivet særlige forældelsesregler.

Miljøskadeserstatningsloven giver adgang til private til at kræve erstatning for personskaade, tab af forsørger, tingsskade og andet formuetab. Lovforslagene til gennemførelse af miljøansvarsdirektivet regulerer ikke privates adgang til at fremsætte krav om erstatning som følge af en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade.

Derudover begrænser lovforslagene ikke i øvrigt adgangen til at kræve erstatning efter almindelige regler i eller uden for kontrakt eller i medfør af regler,